

Kommunstyrelsen
Olof Bäckman

Ånge kommuns svar på remiss Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner. (Ds 2024:10) Fi2024/01177

Sammanfattning

Ånge kommun uppmanar Finansdepartementet att gå igenom hänvisade källor. Till exempel lyfter remissen på sida 22 till den ökade nepotismen i Sverige, och hänvisar till Statskontoret 2023:13 s 7, men egentligen framgår detta flera kapitel senare i den rapporten.

Vidare önskar kommunen att Finansdepartementet förtydligar behovet till lagändringen. I grunden pekar remissen på Transparency Internationals rapport som pekar på att Sverige faller i rankningen. Remissen tar inte i hänseende deras analyser om varför Sverige faller i rankningen. Se *CPI 2023: trouble at the top* som främst pekar på bankväsendets hantering av pengatvätt, *CPI 2023 for western europe & eu: rule of law and political integrity threats undermine action against corruption* som främst pekar på bristande effektivitet i rättsväsendet.

Förslaget pekar istället på statliga utredningar och intervjuer för att identifiera nepotism hos kommuner och regioner som ett utpekade område. Det finns en inte obetydlig konsekvens med det, eftersom datakällan till förslaget, Corruption Perception Index, mäter *upplevd* korruption, inte *faktiskt* korruption. Att upprepa eller antyda att Sveriges kommuner och regioner har ett problem med nepotism leder därför till att skapa en känsla av att så är fallet. Minskat förtroende och ökade kostnader för samarbeten och kontroller kan följa därav.

Kommunen önskar förtydligande ifall ersättningen är 5 miljoner kr per kommun och år, eller 5 miljoner kr till alla kommuner och år, och hur det härleder till de ekonomiska kalkyler som presenteras på sida 41. Enbart personlarm till de 1500 kommunala individer som lagen omsluter skulle kosta 44 % mer än de föreslagna 5 miljoner kr.

Ånge kommun vill även framföra att små kommuner har helt andra förutsättningar att tillgå till de presenterade kompetenserna för den kostnader remissen föreslår. En konsultledd timme kan många gånger resultera i 2–8 timmars resetid, traktamenten, hotellkostnader med mera. Självkostnaden för personlarm och kompetensinsatser bedöms därmed långt passera den föreslagna ersättningen.

Avsnitt 3.5.2

Här framhävs att ”Det finns inte något internt kontrollsystem som är anpassat till alla rutiner och organisationslösningar.” samt en problematisering av föränderliga förutsättningar som hinder. Ånge kommun vill här framföra att vi är väldigt stolta över den modell av intern kontroll vi använder, som utgår från processstrukturen i KLASSA2 och därmed helt oberoende av organisationens utformning och rutiner. De löpande förändringarna är

grunden för att ett internt kontrollarbete ska ske systematiskt och metodiskt, just för att möta dom nya förutsättningarna. Den föreslagna ändringen skulle skapa utmaningar för kommunen, att på så kort tid anpassa sina rutiner, ta fram utbildningar och implementera detta i organisationen.

Avsnitt 2.6.2

Remissen presenterar ett ambitiöst åtgärdsprogram för respektive kommun, att i alla delar av organisationen, ta fram riskbedömningsmodeller för nya områden, arbeta systematiskt med frågan utifrån en ”bred definition”, men samtidigt mena att det ”bedöms kunna hanteras inom befintliga strukturer [...]” (s. 44). Kommunen skulle därmed önska att definitionen förtydligas mycket mer så att kommunen ska kunna förstå *vad* det är som ska kontrolleras.

Avsnitt 6

Ånge kommun ser att ena halvan av förslaget, om skyddet mot hot och våld, kan ske skyndsamt, men vill åter lyfta utmaningen i att ställa om en hel organisations befintliga och systematiska arbete med intern kontroll, för att under pågående verksamhetsår ändra definitionen av begreppet. Alla kommunen har olika regler kring vilken periodicitet intern kontroll ska följa, men Ånge vill påstå att per kalenderår är det mest vanliga. Därför föreslår kommunen att förslaget om ändring av intern kontroll behöver en särskild övergångsbestämmelse och det att kommuner har till 1 juli 2026 på sig att uppdatera sina rutiner och regelverk utifrån en eventuell lagändring.

Avsnitt 7.1.2

Det behöver förtydligas hur kalkylerna i detta förslag resulterar i bedömningen om 6 miljoner kr. Exempelvis, bedömningen av personlarm; totalt 1 820 personer bedöms påverkas av förslaget, hälften av dessa behöver ett personlarm med en kostnad av 4 800 kr per år ger en total kostnad på 4,37 miljoner kr per år. Att de resterande 1,63 miljoner kr ska räcka till lokalanpassningar, utbildningar, avrop för psykologer och andra kompetenser samt ett nytt systematiskt arbete för strax under 900 kr per kommun/region och år är totalt orealistiskt.

Avsnitt 7.2

Ånge kommun önskar att förslaget till lagtext ska förtydligas så det framgår ifall intern kontroll *bara* eller *också* ska syfta till att förebygga fel och oegentligheter. Kommunen menar att om det är det senare, så rymdes det redan väl i den ursprungliga formuleringen.